

Številka: 041-1/2026

Datum: 24. 2. 2026

Političnim strankam

ZADEVA: VPRAŠANJA POLITIČNIM STRANKAM PRED DRŽAVNOZBORSKIMI VOLITVAMI 2026

Spoštovani!

Bližajo se redne državnozborske volitve leta 2026, po katerih bo Slovenija dobila že svojo 16. vlado. Združenje občin Slovenije želi tudi v prihodnjem mandatu ostati aktiven in odgovoren partner pri oblikovanju prihodnosti lokalne samouprave ter pri zagotavljanju stabilnih, predvidljivih in razvojno usmerjenih pogojev za delovanje občin.

Občine so tiste, ki vsak dan skrbijo za vrtce, ceste, vodo, kanalizacijo, domove za starejše, kulturo, šport in lokalni razvoj. Kljub temu so že leta sistematično podfinancirane, preobremenjene z birokracijo in pogosto obravnavane kot izvajalec državnih ukazov, ne kot partner.

Občine si prizadevajo za manj administrativnih obremenitev, večjo predvidljivost sistemskih rešitev, večjo prožnost države do lokalne ravni ter za spoštljiv in partnerski odnos med državno in lokalno oblastjo. Naš cilj je, da bi bile občine prepoznane kot pomemben razvojni partner države in soustvarjalec rešitev, ne zgolj kot izvajalec zakonsko določenih nalog.

Zato od vas pričakujemo jasna, konkretna in nedvoumna stališča. Z namenom pridobiti jasen vpogled v vizijo vaše stranke glede prihodnjega razvoja Slovenije in lokalne samouprave vam v nadaljevanju posredujemo vprašanja. Odgovore izvoljenih strank bomo povzeli in objavili v posebnem prispevku elektronskega glasila *Mesečni utrip*.

1. ŠTEVILO OBČIN – RES PROBLEM ALI LE PRIROČNA DIMNA ZAVESA?

V Sloveniji imamo 212 občin. Pogosto slišimo, da jih je preveč, a občine opozarjajo, da je pravi problem drugje: država jim nalaga vedno več nalog, financiranja pa ne prilagodi. Kako vaša stranka gleda na število občin in njihovo vlogo? Boste občine obravnavali kot razvojne partnerje ali kot podaljšek državne uprave?

2. CENTRALIZACIJA – SLOVENIJA JE MED NAJBOLJ CENTRALIZIRANIMI DRŽAVAMI V EU

Občine opozarjajo, da je Slovenija izrazito centralizirana, kar duši lokalni razvoj. Ali menite, da imajo občine dovolj avtonomije? Katere konkretne sistemske spremembe boste uvedli, da se končno zmanjša centralizacija in se poveča avtonomija lokalne samouprave?

3. PARTNERSKI DIALOG – NE LE NA PAPIRJU, AMPAK V PRAKSI

Občinska združenja opozarjamo, da je dialog z državo pogosto zgolj formalen. Kako boste zagotovili, da bodo občine dejansko vključene v pripravo zakonodaje? Ali boste uvedli samostojen resor za lokalno samoupravo, ki bo imel realno moč in ne le simbolne pristojnosti?

4. POKRAJINE – VEČ KOT 30 LET ČAKAMO NA DRUGO RAVEN SAMOUPRAVE

Ustava predvideva pokrajine, a politične volje ni. Ali se vaša stranka zavezuje, da bo v naslednjem mandatu ustanovila pokrajine? Če ne, kako boste zagotovili učinkovitejši regionalni razvoj in zmanjšali preobremenjenost države s pristojnostmi?

5. RAZVOJNE RAZLIKE – MAJHNE OBČINE NE MOREJO VEČ ČAKATI

V Sloveniji je 105 občin z manj kot 5.000 prebivalci, med njimi pa kar 7 občin z manj kot 1.000 prebivalci. To pomeni, da je več kot polovica vseh slovenskih občin majhnih, hkrati pa prav te občine opozarjajo, da brez dodatne podpore ne morejo zagotavljati niti osnovnih storitev, ki jih je država nanje prenesla.

Majhne občine so hrbtenica slovenskega prostora, a so hkrati najbolj finančno ranljive, saj imajo najmanj lastnih prihodkov in so najbolj odvisne od državnih sredstev, ki pa realnim stroškom že dolgo ne sledijo. Katere konkretne ukrepe bo vaša stranka sprejela za zmanjšanje razvojnih razlik in za krepitev manjših občin, ki predstavljajo več kot polovico slovenskih občin in so ključne za ohranjanje poseljenosti, storitev in razvoja celotne države?

6. FINANCIRANJE OBČIN, POVPREČNINA – OBČINE SO URADNO PODFINANCIRANE ZA SKORAJ 20 %

Po uradnih podatkih in analizah občine opozarjajo, da povprečnina zaostaja za realnimi stroški za skoraj 20 %. To pomeni, da občine vsako leto iz lastnih prihodkov krpijo naloge, ki jih je določila država. Kako boste zagotovili, da bo povprečnina končno pokrivala dejanske stroške? Boste uvedli avtomatsko indeksacijo, da se občine ne bodo več vsako leto borile za preživetje?

7. EU SREDSTVA – ZARADI SLABE DRŽAVNE ORGANIZACIJE IZGUBLJAMO RAZVOJNE PRILOŽNOSTI

Slovenija je v aktualnem obdobju neučinkovita pri črpanju evropskih sredstev, kar občine neposredno prizadene. Kje vidite ključne razloge za neučinkovitost in kako boste zagotovili, da bodo občine v prihodnje lažje, hitreje in manj birokratsko dostopale do evropskih sredstev?

8. KADROVSKA PODHRANJENOST – OBČINE NE MOREJO IZVAJATI NALOG BREZ SISTEMSKE PODPORE

Občine opozarjajo, da se soočajo z izrazitim pomanjkanjem strokovnih kadrov, med drugim na področjih prostorskega načrtovanja, javnih naročil, socialnega varstva, urejanja okolja ter priprave in izvajanja evropskih projektov, hkrati pa jim država nalaga vse več vsebinsko in administrativno zahtevnih nalog.

Ker je Slovenija decentralizirana država, prenos pristojnosti nazaj na državno raven ne predstavlja rešitve. Katere konkretne ukrepe bo vaša stranka uvedla za krepitev strokovnih in kadrovskih zmogljivosti občin – na primer skupne strokovne službe, sistemsko sofinanciranje kadrov, poenostavitev postopkov ali druge rešitve, ki bodo občinam omogočile učinkovito izvajanje nalog?

Prosimo vas, da odgovore posredujete najkasneje **do 5. marca 2026**.

S spoštovanjem,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'R. Smrdelj'.

Robert Smrdelj
predsednik Združenja občin Slovenije